

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

V. De Indissolubilitate Matrimonij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

conditio possidentis. Secus dicendum de eo, qui malâ fide, seu dubitans de morte prioris conjugis, contraxit; nam semper in possessione stat prius Matrimonium contra ipsum: unde perseverante conscientia suâ dubiâ, & nisi hæc per acquisitam certam notitiam de morte prioris conjugis deponatur, is peccaret petendo.

50. Dices. Ergo stante tali dubio neque poterit reddere alteri petenti. Resp. negando sequelam. Etenim, si reverâ conjunx prior mortuus fuisset, Matrimonium cum altera (servatis cæteroquin servandis) contractum, esset validum, non obstante alterius dubio: quia satis est, quod à parte rei conjunx sit mortua, sicque Matrimonium contrahi possit. Proinde parti innocenti, seu quæ bonâ fide contraxerat, jus suum, perseverante illo dubio, negandum non est.

Cur possit reddere parti innocenti?

51. Quod si verò ex postfactò, quocunque tandem tempore, vel casu, conjunx absens redierit, aut eum superstitem esse contiterit, omninò necesse est, ut, qui alterum Matrimonium contraxerat (quod non obstante bonâ fide, ipso jure irritum fuit) relictis adulterinis complexibus ad priorem conjugem revertatur; prout notatur *cit. cap. Dominus. de secund. Nupt.* cum concordantijs. Si tamen ejusmodi Matrimonium fuit contractum ex judicio & assensu Ecclesiæ, filij ex ipso nati reputantur legitimi, & admittendi ad hæreditatem, *arg. c. Perlatum. Qui filij sint legitimi.*

Quid si postea conjunx superstes redeat?

Num filij legitimi?

QUÆSTIO V.

De Indissolubilitate Matrimonij.

52. **M**atrimonium dupliciter intelligi potest esse Indissolubile, nimirum vel quoad vinculum, vel quoad thorum & cohabitationem. De Indissolubilitate Matrimonij hoc posteriori modo acceptâ, dicetur ex professo *Quæst. VII.* per totum: de priori autem impræsentiarum agitur, investigando, an, & quomodo Matrimonium sit indissolubile quoad vinculum; adeò, ut illo semel legitime contracto, non liceat conjugibus ab eodem recedere, atque ad alias nuptias vivente adhuc priore conjugè transire. Hoc prænotato, sic

Matrimonium dupliciter potest intelligi indissolubile, quomodo?

zzzzzz

53. CONCL.

Matrimo-
nium om-
ne est indif-
solubile
propria
contrahen-
tium au-
thoritate.

53. CONCL. I. Matrimonium omne est indissolubile ac perpetuum, adeo ut propria contrahentium autoritate dissolvi nequeat. Ita communis; & aperte traditur à Concilio Trid. Sess. 24. in principio, ubi ait: *Matrimonij perpetuum, indissolubilemque nexum primus humani generis Parens Divini Spiritus instinctu pronuntiavit, cum dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea: quam. obrem relinquet homo patrem suum, & matrem suam, & adhaerebit uxori suae, & erunt duo in carne una, Gen. 2. Idem patet ex definitione Matrimonij num. 4. allata, ibi: individuum vita consuetudinem continens. Hinc cap. ult. de Conditionib. appositis &c. dicitur, quod conditio de dissolubilitate matrimonij apponita, sit contra substantiam conjugij. Accedit ratio: quia hujusmodi nexum indissolubilem matrimonij exigit bonum proles, cujus bonae educationi plurimum obesset incertitudo, atque separatio parentum.*

Etiā lo-
quendo de
matrimonio
Infidelium.

54. Et hae quidem rationes procedunt de quocunque Matrimonio, etiam Infidelium, adeo, ut ipsi quoque infideles nequeant Matrimonium pro libitu, & propria autoritate dissolvere: cum Lex Divina, ab origine Mundi lata, & per Protoplasten promulgata, obliget omnes.

Omnis
res, per
quascun-
que causas
nascitur,
per easdem
dissolvi-
tur,
explicatur.

55. Nec dicas. *Omnis res, per quascunque causas nascitur, per easdem dissolvitur, cap. 1. de Reg. Juris: atqui Matrimonium mutuo contrahentium consensu nascitur; ergo eodem pariter dissolvitur. Resp. enim, Regulam illam procedere potissimum de obligationibus & contractibus temporariis, qui, cum solo mutuo consensu fiant, eodem etiam dissolvuntur: secus dicendum de spiritualibus obligationibus (sic enim obligatio, & Character Baptismi, vel Ordinis, nequit amplius mutuo consensu dissolvi) ac praesertim de Matrimonio, quod ex Divina institutione indissolubile est; & cujus dissolubilitas plurimum praedicta ter bono proles. Et hae quidem vera sunt, loquendo de dissolutione Matrimonij propria contrahentium autoritate facta: num autem illud, extra casum mortis alterius conjugum, in nonnullis casibus autoritate Divina aliquando fuerit, vel sit defecto indissolubile quoad vinculum, Quæstio remanet.*

Libellus
Repudij,
an olim fue-
rit licitus
Judæis?

56. CONCL. II. Olim in Lege veteri, seu Mosaica, licitum fuit Judæis Repudium uxoris; idq; ob specialem dispensationem Divinam, qua DEUS per manum Moysis, propter duritiam Populi Judaici, & ad evitanda uxoricidia, concessit ipsis *Deuter. 24.* scribere Libellum Repudij, ita ut Judæi hoc facientes non

non peccaverint. Ita Scotus in 4. dist. 33. q. 3. & probabilior Doctorum, quamvis non desint oppositum tenentes. Ratio est: quia Moyses promulgavit Legem DEI; atque idè, quos ille per Legem à se promulgatam separavit, seu separari permisit, etiam DEUS separavit, seu separari permisit. Unde juxta *cit. cap. Deuter. 24.* licuit uxori sic dimittæ alterum maritum ducere; & consequenter per dationem Libelli Repudij, verè quoad vinculum fuit dissolutum prius Matrimonium in Lege veteri.

57. CONCL. III. Matrimonium inter Infideles contractum defacto dissolvi potest, quoad vinculum, si unus conjugum convertatur ad veram Christi Fidem, alter verò nolit converti, neque cohabitare converso sine injuria Creatoris, hunc videlicet blasphemando, aut sollicitando conversum ad Infidelitatem. Ita certa, & communis omnium Theologorum, & Canonistarum; atque habetur decisum *c. Si infidelis. & c. Quanto. de Divor-tijs.* Idem deducitur ex illo 1. Corinth. 7. *Si infidelis discedit, discedat: non enim servituti subjectus est frater, aut soror, in hujusmodi.* Unde patet, quòd hæc facultas solvendi matrimonium, Fideli ad Fidem converso concessa fuerit à Christo suâ supremâ auctoritate, & ab Apostolo Paulo *loc. cit.* promulgata; prout Ecclesia Catholica hæcenus semper intellexit, & intelligit.

58. CONCL. IV. Matrimonium ratum Fidelium, seu Christianorum, nondum tamen consummatum, dissolvitur quoad vinculum per ingressum alterius conjugis in Religionem; ita ut conjux in sæculo relicta, emissâ per consortem Professione, licitè possit transire ad alias nuptias. Ita communis Doctorum Catholicorum; & habetur non solum *c. verum. & c. Ex parte tua. de Conversion. conjugat.* sed etiam novissimè definitum fuit in Concilio Trident. *Sess. 24. can. 6.* his verbis: *Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem Religionis professionem alterius conjugum non dirimi: anathema sit.*

59. Secus est dicendum de Voto Castitatis solemnizato per susceptionem Ordinis Sacri, utputà Subdiaconatûs, Diaconatûs, &c. Quamvis enim hujusmodi Votum impediât matrimonium contrahendum, & dirimat postea contractum; tamen non sufficit ad dissolvendum matrimonium prius contractum, licet necdum consummatum: *Cum nec jure Divino, nec per sacros reperiatur Canones hoc statutum;* prout argumentatur atque declarat Joannes XXI. in Extravag. *Antiqua. de Voto & voti redempt.* sive sum. Multò minùs quoad vinculum dissolvitur Matrimonium antea plex-

ZZZZZZ 2

contra-

Matrimo-
nium Infi-
delium po-
test dissolvi
altero ad Fi-
dem con-
verso &c.

Matrimo-
nium ratum
Fidelium
dissolvitur
quoad vin-
culum per
Professio-
nem Reli-
gionis.

Non verò
per Votum
Castitatis, si-
ve solemnizatum per
Ordinem
Sacrum,
sive sum-

Quo jure illud privilegium Competat Professioni Religioſæ?

contractum, & non consummatum, per Votum ſimplex Caſtita-
tis, *text. clar. cit. c. Ex parte tua, de Converſ. conjugat.* Nam di-
ctum privilegium eſt ſpeciale Professioni Religioſæ, ſive Jure
Divino, atque ex Chriſti inſtitutione eidem conceſſum; uti cum
ſuis cenſet Doctor Subtilis *4. diſt. 31. q. 1.* ac ſequitur Sanchez
lib. 2. de Matrim. diſp. 19. citans plures alios: eò quòd initium
hujus privilegij non reperiatur in Jure Eccleſiaſtico, ſed exterà
primordijs Eccleſiæ; atque deſumatur ex facto Chriſti, vocan-
tis Joannem Apoftolum, & Evangeliſtam, à nuptijs ad Apoſto-
latum, *Joan. 1.* Sive ſaltem Jure Eccleſiaſtico, licet antiquiſſimo,
prout vult Fagnanus *c. Ex parte. n. 8. de Converſ. conjugat.* cum qui-
buſdam alijs.

Matrimo-
nium ratum
poſteſt etiam
diſſolvi di-
ſpenſatione
ſſ. Pontifi-
cis.

60. CONCL. V. Matrimonium ratum, non consumma-
tum, extra caſum Professionis Religioſæ poſteſt etiam alià gravi,
& juſtâ de cauſâ, diſſolvi auctoritate ſeu diſpenſatione Summi
Pontificis, ita ut ambo conjuges licetè poſſint ad alia vota trans-
ire. Ita D. Antoninus, Cajecanus, Bellarminus, Bonacina, Na-
varrus, & plurimi alij, quos citat, & ſequitur Sanchez *cit. lib. 2.
diſp. 14.* & Maſtrius *in 4. diſp. 7. num. 198.* aſſerens, hanc modò
eſſe communem, ac probabiliorẽ ſententiam, magiſque Pon-
tificiæ Authoritati in re juſta favorabilem.

Probatũ
Concluſio.

61. Fundatur hæc Concluſio in illa generali poteſtate pa-
ſcendi Oves, ſeu Fideles, à Chriſto Domino conceſſâ D. Petro,
ejũſque legitimis Succeſſoribus, *Joan. 21. ibi: Paſce oves meas.* Quæ
verba Chriſtus, ad oſtendendam dictæ poteſtatis amplitudinem,
trinâ vice repetere voluit: ſicque, quia ad hoc, ut Oves con-
creditæ ritè paſcantur, multum juvat facultas diſpenſandi in
Votis, Juramentis, Matrimonio rato, ac hujusmodi, quando ad
bonum Eccleſiæ regimen expedit, meritò de talis quoque pote-
ſtatis conceſſione intelliguntur. Unde quòd Summi Pontifices
aliquoties diſpenſaverint in Matrimonio rato, & nondum con-
ſummato Fidelium, plures referunt Authores, ac in ſpecie id
traditur de Martino V. Eugenio IV. Paulo III. Pio IV. Imò
Sanchez *loc. cit.* addit, Gregorium XIII. unâ die cum undecim
diſpenſâſſe: non eſt autem credendum, tot Pontifices in factotam
gravi, atque conſcientioſo errâſſe. Accedit, quòd in dubio
ſtandum ſit iudicio Superiorum, ac vel maximè Summi Pontifi-
cis, cui totius Eccleſiæ regimen incumbit, cuique Spiritus S.
ſpecialiter aſſiſtit.

62. CONCL.

62. CONCL. VI. Matrimonium validè inter Christianos contractum, & consummatum, quoad vinculum ita est indissolubile, ut extra mortem naturalem alterius conjugum nullâ de causâ, nisi immediatè Divinâ auctoritate, dissolvi valeat. Ita communis Catholicorum; ètque contra Hæreticos, volentes illud dissolvi posse propter supervenientem fornicationem alterius conjugum, & ob nonnullas alias causas, novissimè definitum in Concilio Trid. Sess. 24. can. 5. ibi: *Si quis dixerit, propter heresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam à conjugè, dissolvi posse matrimonij vinculum: anathema sit.* Et can. 7. *Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & docet, juxta Evangelicam & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugis, matrimonij vinculum non posse dissolvi, &c. anathema sit.*

63. Idipsum constat tum ex perpetua traditione, ac sensu Ecclesiæ; tum ex illis verbis Christi, *Matth. 19.* ubi revocans Libellum Repudij, & elevans Matrimonium ad rationem Sacramenti, subjunxit: *Quod DEUS conjunxit, homo non separet.* Item ex illo *Rom. 7.* *Mulier vivente viro alligata est legi* Et *1. Corinth. 7.* *His, qui matrimonio juncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere: quod si discesserit, manere innuptam, aut viro suo reconciliari, cum concordantijs.* Quæ verba S. Mater Ecclesia de Matrimonio consummato inter Fideles contracto semper intellexit, ac proinde in eodem pro nullo prorsus casu dispensasse legitur.

64. Nec obstat, quòd Matrimonium ratum Fidelium possit in aliquo casu dissolvi, ut dictum num. 58. & 60. Resp. enim disparitatem esse: quia Matrimonium ratum significat duntaxat conjunctionem Christi cum anima fidei per gratiam, sive Charitatem, quæ non est indissolubilis, imò perditur per quodcunque peccatum mortale: Matrimonium verò consummatum significat conjunctionem Christi cum Ecclesia per assumptam humanitatem, quæ amplius est indissolubilis; prout notatur c. *Debitum. de Bigamis non ordin.* Accedit, quòd separatio Matrimonij consummati posset redundare in injuriam prolis: atque ideò (præter immediatam potestatem Divinam) ex Christi institutione in nullo casu istud est separabile quoad vinculum, nisi per mortem naturalem alterius conjugum.

65. Objicies cum Hæreticis. Christus *Matth. 19.* dixit: *Quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, hæretico-machæanæ; ergo, cum exceptio firmet regulam in oppositum,*

ZZZZZZ ;

ob

Matrimonij
um consumma-
tum Fide-
delium,
quoad vin-
culum est
indissolu-
bile.
probatur ul-
terius,
Disparitas
inter matri-
monium ra-
tum, & con-
summatum.
rum, ejuſque
solutio.

ob fornicationem ab ea factam, licitum est dimittere uxorem, & aliam ducere. Resp. negando consequentiam: nam ly, nisi ob fornicationem, refertur solum ad prius, ac denotat, ob eam esse licitam dimissionem uxoris quoad thorum & cohabitationem: (g) non autem inde sequitur, esse licitam dissolutionem Matrimonij quoad vinculum ob causam fornicationis; prout semper intellexit, docuit, & docet S. Mater Ecclesia. Alioquin certe lata porta aperiretur adulterijs, ut sic conjuges, cæteroquin malè cohabitantes, possent hoc titulo separari, atque alijs pro libitu nubere.

QUÆSTIO VI.

De Cohabitatione, & onere Debiti Conjugalis.

Obligatio
conjugum,
ad quæ ge-
neratim se
extendat?

66. **C**um Matrimonium à DEO institutum fuerit ad legitimam generis humani conservationem, ipsiusque Ecclesiæ propagationem, ac proinde finis ejus principalior sit Bonum prolis: hinc generatim ad duo sese extendit obligatio conjugum, videlicet ad mutuam cohabitationem, & ad redditionem debiti conjugalis. Proinde, ut intelligatur, quæ, & quanta sit ejusmodi obligatio, sit

Conjuges
tenentur co-
habitare in
eadem do-
mo, mensa,
& lecto.

67. CONCL. I. Tenentur conjuges simul cohabitare in eadem domo, mensa, & lecto; quæ quidem obligatio descendit tum ex Jure Divino, tum ex natura contractus conjugalis. Hinc siquidem Gen. 2. dicitur: *Quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhaerebit uxori suæ: & erunt duo in carne una.* Idem patet ex definitione Matrimonij, ibi: *individuum vita consuetudinem retinens.* Proinde

Maritus, an
possit abes-
se, & quan-
do?

68. Infertur I. Quamvis maritus ratione negotij gerendi possit modico tempore abesse, id tamen non esse licitum tempore longo: nisi accedat alia gravis, & justa causa, utputà si teneatur Principem comitari in bellum; aut si hoc necessarium sit ad gubernationem Familiæ, vel conservandas res familiares. Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 4. n. 12. ac alij. Ratio est: quia conjuges Jure Divino tenentur cohabitare; unde cap. 1. de Conjugio leproforum, inquit Pontifex: *Cum vir & uxor una caro sint, non debet alter sine altero esse diutius.* Verùm cum hoc loco tempus absentia non definiatur, hinc Glossa ibidem, & Doctores censent, id arbitrio viri prudentis, pensatis absentia causis, ac periculo incontinentia, definiendum esse; alioquin post diurnam mo-
ram